

Civilutskottets betänkande

1981/82:16

om vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m.
(prop. 1981/82:100 bil. 16)

1 Propositionen

Regeringen har i proposition 1981/82:100 bil. 16 (bostadsdepartementet) under litt. B 16, B 17 och B 18 (s. 91–108) föreslagit riksdagen att

1. medge att beslut om lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. får meddelas intill ett belopp av 48 000 000 kr. under budgetåret 1982/83 och att outnyttjad del av denna ram får utnyttjas även under budgetåret 1983/84,

2. medge att beslut om lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. under budgetåren 1983/84 och 1984/85 preliminärt får meddelas intill ett belopp av 38 000 000 kr. resp. 29 000 000 kr.,

3. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om räntebidrag till lån som lämnas för övergång till nya och förnybara energikällor,

4. medge att beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. får meddelas inom en ram av 1 900 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

5. medge att beslut om bidrag till energibesparande åtgärder i statliga byggnader får meddelas inom en ram av 90 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

6. medge att beslut om bidrag till kommunerna m. fl. för rådgivnings- och besiktungsverksamhet m. m. får meddelas inom en ram av 148 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

7. medge att anslaget Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. disponeras för forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet inom energihushållningsområdet inom en ram av 42 840 000 kr. under budgetåret 1982/83,

8. medge att beslut om bidrag till forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet inom energihushållningsområdet budgetåren 1983/84 och 1984/85 preliminärt får meddelas inom en ram av 33 000 000 kr. resp. 25 000 000 kr.,

9. under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisa

a. till Lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. ett reservationsanslag av 43 400 000 kr.,

b. till Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. ett reservationsanslag av 1 100 000 000 kr.,

c. till Information och utbildning m. m. i energifrågor ett reservationsanslag av 22 700 000 kr.

2 Motionerna

I detta sammanhang behandlas motionerna 1981/82:

655 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari föreslås att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om nya regler beträffande undantag för särskilt energisnåla hus från förbudet mot direktverkande elvärme, i enlighet med vad som anförts i motionen.

1547 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs att riksdagen

(1) godkänner de riktlinjer för beräkning av energilån som anges i motionen.

(5) under anslaget B 16 medger lån intill ett belopp av 38 000 000 kr., ett i förhållande till regeringsförslaget minskat anslag med 10 000 000 kr.,

(6 a) medger att beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. får meddelas inom en ram av 1 045 000 000 kr. under budgetåret 1982/83, en i förhållande till regeringsförslaget minskad ram med 855 000 000 kr.,

(6 b) medger att beslut om bidrag till kommuner m. fl. för rådgivnings- och besiktningssverksamhet m. m. får meddelas inom en ram av 130 000 000 kr. under budgetåret 1982/83, en i förhållande till regeringsförslaget minskad ram med 18 000 000 kr.,

(7) till Information och utbildning m. m. i energifrågor för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 12 700 000 kr., ett i förhållande till regeringsförslaget minskat anslag med 10 000 000 kr.,

1556 av Marianne Karlsson (c) vari hemställs att riksdagen beslutar uttala sig för att energisparstöd och energisparlån skall differentieras med hänsyn till påvisad verkningsgrad och spareffekt i avsikt att rensa ut undermåliga produkter och lösningar för att säkerställa genomförande av riksdagens antagna energisparmål.

1611 av Olof Palme m. fl. (s), vari såvitt nu är i fråga – med hänvisning till motion 1981/82:1609 – hemställs att riksdagen

(1) hos regeringen hemställer att förslag till lagstiftning om statlig prövning av kommunala energiplaner enligt riktlinjer som förordas i motionen snarast framläggs,

(2) hos regeringen begär att förslag snarast framläggs om energisparmål för kommuner, obligatorisk besiktning, rätt till föreläggande samt förändring av energisparstödet i enlighet med vad som förordas i motionen,

2004 av Per Unckel m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. avslå regeringens förslag vad gäller räntebidrag för introduktion av nya och förnybara energikällor i enlighet med vad som framhållits i motionen,

2. som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om energisparstödet uppdelning på olika delprogram,

2061 av Gösta Bohman m. fl. (m), vari såvitt nu är i fråga – med hänvisning till motion 1981/82:2018 – hemställs att riksdagen

(3) begär att regeringen företar en från departement och myndigheter fristående utvärdering av effekterna av den hittillsvarande energisparverksamheten.

2067 av Gösta Bohman m. fl. (m), vari såvitt nu är i fråga – med hänvisning till motion 1981/82:2018 – hemställs att riksdagen

(6) begär att regeringen lägger fram förslag om individuell mätning av el och varmvatten i flerbostadshus.

3 Statistiska uppgifter om energisparstöd m. m.

Möjlighet att erhålla statligt energisparstöd infördes den 1 juli 1974. Nedan redovisas vissa uppgifter om omfattningen av stödet under perioden den 1 juli 1974–den 31 december 1981.

Tabell 1. Det statliga energisparstödet den 1 juli 1974–den 31 december 1981 (milj. kr.)

	Lån	Bidrag	Totalt
Bostäder	4 309	1 783	6 092
Kommunala byggnader	16	419	435
Allmänna samlingslokaler	1	10	11

Huvuddelen av det beviljade stödet till bostäder avser energisparåtgärder i småhus. Ser man till antalet lägenheter som har berörts av stödet ligger emellertid ca 70 % i flerbostadshus.

I efterföljande tabell lämnas uppgifter om energisparstödet omfattning under åren 1980 och 1981 uppdelat på halvår.

Tabell 2. Statligt energisparstöd den 1 januari 1980–den 31 december 1981 (exkl. förbättringslån)

	Antal beslut	Antal lägenheter	Energi-bidrag 1 000 kr.	Energi-sparlån 1 000 kr.
Första halvåret 1980				
Totalt	33 539	181 957	153 260	461 437
därav småhus	29 261	33 208		
därav flerbost.hus	4 278	148 749		
Andra halvåret 1980				
Totalt	30 517	177 007	161 883	295 293
därav småhus	26 504	31 138		
därav flerbost.hus	4 013	145 869		
Första halvåret 1981				
Totalt	31 411	167 762	167 264	290 636
därav småhus	27 601	32 083		
därav flerbost.hus	3 810	135 679		
Andra halvåret 1981				
Totalt	40 736	335 471	270 789	502 980
därav småhus	32 554	40 134		
därav flerbost.hus	7 173	295 337		

T. o. m. utgången av budgetåret 1980/81 kunde stöd till energibesparande åtgärder i bostadshus utgå i form av bidrag och lån. Energisparbidraget kunde lämnas med 35 % av godkänd kostnad för åtgärden, dock högst med 3 000 kr. per bostadslägenhet som berördes och med 30 kr. per m² våningsyta i lokaler som berördes.

Energisparlånet lämnades med 30 % av låneunderlaget. För åtgärder i småhus som fastighetsägaren utförde själv lämnades stöd endast till materialkostnaden. För bostadshus gällde att gränsen för den lägsta kostnad som berättigade till stöd var 1 500 kr.

Fr. o. m. den 1 juli 1981 slopades bidraget. Hela den godkända kostnaden finansieras med lån. Lägsta kostnad som berättigar till stöd i bostadshus höjdes till 5 000 kr. när arbetet i samband med åtgärderna utförs av entreprenör och 3 000 kr. när fastighetsägaren själv utför arbetet; dock är gränsen 3 000 kr. för installation av elpatroner, elkassetter och varmvattenberedare även om arbetet utförs av annan än fastighetsägaren.

Bostadsstyrelsen har i en skrivelse till bostadsdepartementet den 17 februari 1982 tagit upp frågan om långivningen till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. Styrelsen anför att långivningen undergått stora förändringar under de senaste månaderna. En kraftig minskning av antalet inkomna ärenden har ägt rum jämfört med ärendetillströmningen under tidigare år. Speciellt oroande är enligt styrelsen att antalet inkomna ärenden avseende flerbostadshus nu är lågt och i avtagande. Enligt vad som uppges från vissa länsbostadsnämnder om den troliga anledningen till den konstaterade minskningen anges bortfallet av energibidraget och nuvarande lånevillkor som huvudorsaken.

I en interpellation till bostadsministern den 22 februari 1982 tas upp frågan om hushållning med energi. I interpellationen anför bl. a. att uppgifter från flera håll pekar på att de hittills uppnådda resultaten avseende minskning av energiförbrukning ligger långt under vad som skulle krävas för att de uppsatta målen skall kunna nås.

Bostadsministern avser att besvara interpellationen den 19 mars 1982.

4 Utskottet

4.1 Mål för energisparverksamheten i byggnader m. m.

Riksdagen godkände våren 1981 med anledning av proposition om riktlinjer för energisparverksamheten i byggnader m. m. (prop. 1980/81:133, CU 37) ett nytt mål för energisparandet. Målet för sparatet formulerades i propositionen så att riktpunkten är en nivå som motsvarar en minskning av den årliga energianvändningen i byggnadsbeståndet med ca 48 TWh brutto varav en mindre del efter år 1988. En förnyad omprövning av energisparmålet avses ske omkring år 1985.

Bostadsministern anför i budgetpropositionen (bil. 16 s. 101) att det finns

faktorer som tyder på att energisparaktiviteten inte ligger på en tillräckligt hög nivå för att det nya sparmålet skall uppnås. Ett skäl till detta kan enligt hennes uppfattning vara de informationsproblem som har förorsakats av de täta ändringarna i stödsystemet. Liksom bostadsministern anser utskottet att stödsystemet bör ges möjlighet att stabiliseras och att därför endast mindre ändringar i stödreglerna nu bör genomföras.

I proposition 1980/81:133 föreslogs riksdagen även godkänna bl. a. vad bostadsministern uttalat om energisparstödet inriktning. I denna del anfördes att energisparverksamheten i byggnader borde bedrivas i två program – ett energihushållningsprogram som omfattar energisparåtgärder och ett konverteringsprogram som avser åtgärder för en övergång från i första hand olja till andra energikällor. Under ett övergångsskede borde enligt bostadsministern konverteringsprogrammet även innefatta övergång från olje- till elanvändning.

Civilutskottet hade ingen erinran mot att verksamhetens allmänna inriktning beskrevs i programtermer.

I den i januari 1982 avlämnade budgetpropositionen (prop. 1981/82:100, bil. 16 s. 102–103) anför bostadsministern att enligt hennes uppfattning både planeringen och uppföljningen av energisparverksamheten underlättas om de ramar som anvisas för energisparverksamheten delas upp på de båda delprogrammen. Den helt dominerande delen av resurserna avser bostäder varför en uppdelning i program i första hand bör gälla ramar för stöd till bostadshus. Enligt bostadsministerns uppfattning bör det ankomma på regeringen att fastställa delramarna.

I motion 2004 (m) yrkande 2 föreslås riksdagen besluta att som sin mening ge regeringen till känna att egentliga energihushållningsinsatser och konvertering bör jämföras inom en och samma ram. En uppdelning kan, enligt motionärernas uppfattning, innebära en felaktig fördelning mellan olika områden. Konvertering till icke konkurrenskraftiga energislag kan komma att inverka menligt på utrymmet för egentliga energihushållningsinsatser.

Utskottet vidhåller sin uppfattning från föregående år om att det är delprogrammets sakliga innehåll och viljan att hävda dem som kommer att vara avgörande för möjligheterna att nå det uppsatta sparmålet. Detta måste vara det övergripande synsättet. Utskottet vill tillägga att ett av skälen för att bedriva energisparverksamheten enligt två delprogram just är att undanröja de farhågor som förs fram i motionen om att konverteringsprogrammet skall ges en sådan omfattning att energisparprogrammet inte kan genomföras. Det är emellertid väsentligt att den konvertering som bör genomföras verkligen kommer till genomförande och att ekonomiskt utrymme ges inom den sammanlagda ramen för beslut om energibesparande åtgärder i bostadshus. Även om en av regeringen beslutad uppdelning av ramen på delramar bör anses vara ett uttryck för hur resurserna bör fördelas förutsätter utskottet att en omfördelning mellan de båda delramarna under löpande budgetår kan göras om så visar sig erforderligt för att tillmötesgå t. ex. en ökad efterfrågan

på stöd inom energihushållningsprogrammets ram. Utskottet avstyrker motion 2004 (m) yrkande 2 med hänvisning till det anförda.

4.2 Uppvärmning av byggnader m. m.

Beträffande byggnaders uppvärmningssystem beslöt riksdagen våren 1981 med anledning av den ovannämnda propositionen bl. a. om särskilda villkor för installation av direktverkande elvärme. De nya reglerna som träder i kraft den 1 januari 1983 har tagits in i byggnadsstadgan (44 a §). Beträffande direktverkande elvärme stadgas att en bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter som är avsedd för annat ändamål än fritidsändamål inte får utföras med ett uppvärmningssystem med direktverkande elvärme om det inte finns "särskilda skäl". Bl. a. skulle särskilda skäl anses föreligga för småhus som är energisnålt utformade. Civilutskottet utgick vid sin behandling av propositionen våren 1981 från att bostadsministern med energisnålt utformade hus synes ha avsett de hus som i enlighet med förslag från elanvändningskommittén (ELAK) angetts som uppvärmningssnåla. Enligt ELAK:s förslag skulle ett hus anses som uppvärmningssnålt om behovet av elenergi för radiatorer och tappvarmvatten kan minskas med i genomsnitt 40 % av behovet av elenergi för radiatorerna om byggnaden varit utförd enligt minimikraven på värmeisolering och luftomsättning i Svensk byggnorm 1975 (SBN 75). Dessa krav har numera överförts till SBN 80.

I proposition 1980/81:133 (s. 43) anförde bostadsministern att ställning till skärpning av regeln om hur särskilt uppvärmningssnålt byggnad skall definieras får tas upp i samband med omprövningen av energihushållningsprogrammet år 1985.

I motion 655 (c) föreslås att definitionen på en energisnålt byggnad skall skärpas så att undantag från förbudet mot direktverkande elvärme skall gälla om byggnadens sammanlagda energibehov för tappvarmvatten och uppvärmning understiger minimikraven i SBN 75 med minst 40 %.

Civilutskottet, som våren 1981 hade att behandla ett motionsyrkande med samma förslag som det nu föreliggande, fann då inte skäl att gå ifrån vad som föreslagits i propositionen och som först formulerats av ELAK. Utskottet finner inte skäl ändra sitt tidigare ställningstagande i frågan. Motionen avstyrks. Det bör dock erinras om att en prövning av regeln om vad som skall definieras som uppvärmningssnålt byggnad kommer att ske när energiprogrammet skall omprövas.

4.3 Kommunal planering m. m.

Lagen (1977:439) om kommunal energiplanering innebär att kommunerna ålagts ett ansvar för att i sin planering främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel (1 §). I lagen anges bl. a. att det i varje kommun skall finnas en aktuell av kommunfullmäktige beslutad

plan för att minska oljeanvändningen i kommunen (3 §). Lagens krav på sådan plan träder i kraft vid halvårsskiftet 1982. Kommun har ålagts att på begäran av myndighet som regeringen bestämmer lämna myndigheten uppgifter om kommunens skyldighet bl. a. enligt 1 och 3 §§. I den i anslutning till lagen utfärdade förordningen (1977:440) om kommunal energiplanering föreskrivs bl. a. att statens industriverk kan begära att kommun lämnar uppgift av väsentlig betydelse för statlig, central eller regional planering avseende rådande förhållanden av väsentlig betydelse för energiförbrukningen, energitillförseln eller energihushållningen och av kommunens bedömning av utvecklingen på energiområdet.

Kommunernas ansvar för energihushållningsaspekten har också fått uttryck i byggnadsstadgan (BS). I BS 9 § anges att planeringen enligt byggnadslagstiftningen skall ske med tillbörlig hänsyn till bl. a. energihushållningens behov. De kommunala byggnadsnämnderna har att bevaka att vad i BS stadgas om krav på god energihushållning i byggnader beaktas vid ny- och ombyggnad.

Bostadsministern anförde våren 1981 (prop. 1980/81:133, s. 27) att det är viktigt att de kommunala insatserna inriktas på att tillvarata och stimulera fastighetsägarens intresse att vidta angelägna åtgärder samt att den kommunala verksamheten på energiområdet bör ske i samspel mellan staten och kommunerna. Bostadsministern erinrade också om vad i proposition 1980/81:90 anförts om den kommunala energiplaneringen och om att det på sikt kan bli aktuellt att ändra uppläggning och inriktning av planeringen på energiområdet. Enligt hennes uppfattning kunde det i så fall prövas hur energiplaneringen skulle förhålla sig till andra former av planering i kommunerna och hur samspelet mellan staten och kommunerna borde gå till. Slutligen erinrade bostadsministern om att sambandet mellan kommunal energiplanering och den fysiska planeringen övervägs bl. a. i arbetet med en ny plan- och bygglag.

Frågan om de kommunala energiplanerna och prövningen av dem tas upp i motion 1611 (s) yrkande 1. I motionen yrkas att förslag till lagstiftning om statlig prövning av kommunala energiplaner läggs fram av regeringen. Motiveringen till yrkandet finns i den till näringsutskottet hänvisade motionen 1609 (s). Motiveringen ingår som del i en argumentering för vad motionärerna beskriver som en försiktig och planmässig kolanvändning. Motionärerna anför bl. a. att samhället måste skapa instrument för att minska oljeförbrukningen. Lagstiftningen bör enligt deras mening förändras så att statsmakterna får möjlighet att pröva kommunala planer för introduktion av kol och inhemska bränslen.

Utskottet vill med anledning av förslaget i motionen anföra följande. De av motionärerna åsyftade planerna kommer att få genomslag i fysiska planer enligt byggnadslagstiftningen. Av den ovan angivna redogörelsen framgår att statsmakterna vidtagit olika åtgärder i avsikt att främja hushållningen med energi. Utöver vad som ovan anförts bör erinras om frågan om hur

energihushållningsaspekten skall beaktas vid utformningen av bebyggelsemiljön behandlas i arbetet med en ny plan- och bygglag. Bl. a. har i PBL-utredningen (SOU 1979:65 och 66) föreslagits att bebyggelsemiljön skall utformas så att en god hushållning med energi blir möjlig. I utredningen föreslås bl. a. att länsstyrelsen skall kunna förordna att vissa typer av planer m. m. skall underställas regeringens prövning. En underställningsgrund föreslås vara en uppenbar avvikelse från kravet på god energihushållning. I budgetpropositionen (bil. 16 s. 8) lämnas den upplysningen att ett förslag till en plan- och bygglag som kan remitteras till lagrådet skall vara färdigt under våren 1982. Överväganden om hur energihushållningsaspekten ytterligare skall beaktas i en plan- och bygglag pågår sålunda inom regeringens kansli. Mot bakgrund härav finner utskottet nu inte tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka motionen.

I motion 1611 (s) yrkande 2 begärs såvitt nu är ifråga att regeringen snarast lägger fram förslag om energisparmål för kommuner. Ett sådant sparmål bör läggas fast för varje kommun som ett led i en rullande plan för oljeersättning.

Bostadsdepartementet har uppdragit åt planverket att undersöka hur det nationella sparmålet kan brytas ned till kommunal nivå. Planverkets uppdrag torde komma att redovisas senare under år 1982.

Resultatet av det pågående arbetet och utvärderingen av det bör avvaktas. Motion 1611 (s) yrkande 2 avstyrks i denna del.

I motion 1611 (s) yrkande 2 förs också fram ett förslag om att periodiskt återkommande obligatorisk besiktning m. m. av bl. a. fastigheters och lokalers energiförbrukning och värmeanläggningar successivt bör införas och att denna besiktning bör ske genom kommunernas försorg.

Frågan om besiktning av värmeanläggningar behandlades i propositionen (prop. 1980/81:133) om riktlinjer för energisparverksamheten i byggnader m. m. Med anledning av ett förslag från energihushållningsdelegationen (EHD) om regelbunden besiktning av i första hand värmeanläggningar anförde bostadsministern att det ankommer på EHD att följa utvecklingen av energihushållningsverksamheten i befintlig bebyggelse och vid behov föreslå insatser för att åstadkomma en effektivare verksamhet. Hon anförde vidare att det så småningom bör göras till ett villkor för stöd att byggnaden besiktigas, men var inte beredd att bestämma ett datum för införandet av ett sådant villkor. I propositionen föreslogs regeringen inhämta riksdagens bemyndigande att införa ett sådant villkor och avgöra tidpunkten för införandet. Ett enigt civilutskott hade ingen erinran mot regeringens förslag.

Enligt vad utskottet erfarit pågår inom EHD ett projekt kallat periodiskt återkommande driftkontroll. Inom projektet behandlas bl. a. frågan om besiktning som kompletterande styrmedel i energisparsammanhang. Förslag i frågan från EHD kan komma under hösten 1982.

Det av riksdagen lämnade bemyndigandet täcker enligt utskottets

uppfattning vad i motion 1611 (s) yrkande 2 föreslagits om besiktning. Utskottet förutsätter att frågan mot denna bakgrund kommer att prövas av regeringen. Motionen avstyrks i motsvarande del med hänvisning till det anförda.

Slutligen hemställs i motion 1611 (s) yrkande 2 att riksdagen begär att förslag om rätt till föreläggande och om förändring av energisparstödet läggs fram så att kommunerna får det avgörande inflytandet över stödets användning.

Även dessa frågor torde fortlöpande bedömas inom ramen för EHD:s verksamhet. Frågan om kommunala styrmedel m. m. togs upp i proposition 1980/81:133. Bostadsministern förutsatte därvid (s. 30) att EHD utformade förslag till kompletterande styrmedel. De i motion 1611 (s) yrkande 2 upptagna frågorna om föreläggande m. m. kommer sålunda att övervägas. Någon riksdagens begäran i frågan är sålunda inte nödvändig.

4.4 Det ekonomiska stödsystemet

4.4.1 Bostäder

Energilån kan utgå för åtgärder som avser anordningar för att utnyttja nya och förnybara lokala energikällor. Som sådana betraktas bl. a. solvärme- och värmepumpsystem. I avsikt att underlätta introduktionen av dessa energikällor begärde och fick regeringen våren 1981 riksdagens bemyndigande att närmare utforma ränte- och amorteringsvillkoren för denna typ av energilån. I dessa fall gäller att viss tids ränte- och amorteringsfrihet kan medges. Räntebidrag utgår inte för dessa lån. För att bl. a. minska vissa tröskeleffekter för låntagarna förordas nu i budgetpropositionen (bil. 16 s. 102) att räntebidrag skall kunna lämnas även i dessa fall och i samma omfattning som för andra energilån.

I motion 2004 (m) yrkande 1 hemställs att riksdagen avslår regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker vad i budgetpropositionen föreslagits om räntebidrag m. m. för lån som lämnas för övergång till nya och förnybara energikällor. Motionsyrkandet avstyrks.

Riksdagens beslut (CU 1980/81:37) våren 1981 om ekonomiskt stöd till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. innebär beträffande lägsta kostnad för vilken lån kan utgå följande. Lån lämnas endast om den godkända kostnaden är minst 5 000 kr. när arbetet utförs av annan än lånesökanden och minst 3 000 kr. när lånesökanden själv utför arbetet. För installation av elpatron eller elvarmvattenberedare eller av elkassett gäller dock kostnadsgränsen 3 000 kr. även när arbetet utförs av annan än lånesökanden.

I motion 1547 (m) yrkande 1 föreslås riksdagen godkänna de riktlinjer för beräkning av energilån som anges i motionen. Motionärerna anser att de i föregående stycke angivna gränserna bör justeras upp till 10 000 kr.

Dessutom bör möjligheten att få lån till fasadbyten för småhus avskaffas.

Nu gällande kostnadsgränser infördes vid halvårsskiftet 1981. Gränserna har bestämts så att mindre och ofta lönsamma energisparåtgärder skall kunna erhålla statligt ekonomiskt stöd. Om gränserna höjs så som föreslagits i motionen kan det inte uteslutas att de kostnadsmässigt mindre investeringarna inte kommer till utförande. F. ö. ligger det inom ramen för EHD:s verksamhet att följa frågan och föreslå de förändringar som kan visa sig aktuella. Motionen avstyrks med hänvisning till det anförda.

I budgetpropositionen (bil. 16 s. 105) föreslås att riksdagen medger att beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. får meddelas inom en ram av 1 900 milj. kr. under budgetåret 1982/83.

Häremot ställs förslaget i motion 1547 (m) yrkande 6 a om en minskning av ramen med 855 milj. kr. Motionsförslaget utgår från det ovannämnda förslaget i samma motion om höjning av kostnadsgränserna. Detta förslag har avstyrkts varför även yrkandet om ramminskning avstyrks. Regeringens förslag tillstyrks sålunda.

4.4.2 Rådgivnings- och besiktningsverksamhet

Som framgår av budgetpropositionen (bil. 16, s. 103) har riksdagen beslutat att under en femårsperiod fr. o. m. budgetåret 1981/82 ge ekonomiskt stöd till kommunernas besiktnings- och rådgivningsverksamhet med minst 130 milj. kr. per år. Förslaget i 1982 års budgetproposition innebär att verksamheten för budgetåret 1982/83 bör ha minst samma omfattning som f. n. Medelsbehovet har beräknats till 138 milj. kr. Dessutom beräknar bostadsministern 10 milj. kr. så att kommunerna får tillgång till medel som kan utnyttjas för ett direkt stöd till kostnader för sådan besiktning och rådgivning som de större fastighetsförvaltarna genomför i egen regi. En sammanlagd beslutsram om 148 milj. kr. föreslås sålunda.

I motion 1547 (m) yrkande 6 b föreslås att ramen minskas med 18 milj. kr. till 130 milj. kr. I motionen motiveras inte vilken del av besiktnings- och rådgivningsverksamheten som bör minska.

Utskottet finner inte anledning föreslå riksdagen frågå s: idigare beslut – stöd till kommunernas rådgivningsverksamhet m. m. bör utgå med minst 130 milj. kr. per år. Medelsbehovet för nästa budgetår, 138 milj. kr., är inte beroende av någon ambitionsökning utan är, enligt vad utskottet erfarit, beroende på en allmän kostnadsfördyring. Utskottet är heller inte berett föreslå att de 10 milj. kr. som beräknats för rådgivning och besiktning som utförs av större fastighetsförvaltare inte skall utgå – tvärtom visar statistiken om energisparverksamheten att det är väsentligt att denna verksamhet kan intensifieras inte minst vad beträffar flerbostadshusen. Motion 1547 (m) yrkande 6 b avstyrks.

Vad beträffar det i föregående stycke nämnda stödet till större fastighetsförvaltare bör enligt utskottets mening möjligheten öppnas att ge detta stöd

direkt till företrädarna för dessa förvaltare att användas enligt förslaget i budgetpropositionen. Stödet bör sålunda inte enbart slussas via kommunerna. Vad utskottet anfört om administrationen av stödet bör godkännas av riksdagen.

4.4.3 Information och utbildning m. m. i energifrågor

I budgetpropositionen tas upp ett nytt anslag av den lydelse som angivits i rubriken. Tidigare har medel för denna information m. m. beräknats under anslaget till vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet samt under industridepartementets kommittéanslag. För budgetåret 1982/83 föreslås 22,7 milj. kr. anvisas. 12,1 milj. kr. har beräknats för information och utbildning och 10,6 milj. kr. för provning och kontroll inom energiområdet, för vissa undersökningar bl. a. inom ramen för den fortgående omprövningen och effektiviseringen av energisparplanen samt för tillfälliga informations- och utbildningsinsatser.

I motion 1547 (m) yrkande 7 föreslås att ett anslag om 12,7 milj. kr. anvisas för nästa budgetår – en minskning med 10 milj. kr.

Utöver den uppfattningen att stor återhållsamhet bör iakttas med nya anslag saknas i motionen motivering till det nu behandlade yrkandet. Som framgått ovan har medel till information m. m. tidigare anvisats under skilda anslag. Det är sålunda inte aktuellt att nu anslå medel för helt nya informationsinsatser. Utskottet har inte genom motionen eller eljest fått motiv som innebär att regeringens förslag bör frångås.

I detta avsnitt behandlar utskottet motion 2061 (m) yrkande 3 vari hemställs att *regeringen företar en fråga från departement och myndigheter fristående utvärdering av effekterna av den hittillsvarande energisparverksamheten.*

Som framgått ovan har medel avsatts för en fortgående omprövning av energisparplanen. Utskottet finner inte skäl föreslå riksdagen att uttala sig om formerna för detta arbete. Det bör, enligt utskottets mening, ankomma på regeringen att besluta i frågan. Motionsyrkandet avstyrks.

4.5 Experimentbyggande inom energiområdet m. m.

Riksdagens beslut våren 1981 beträffande experimentbyggande inom energiområdet innebar följande. För budgetåret 1981/82 medgav riksdagen att lån får meddelas inom en ram av 65 milj. kr. För de två följande budgetåren beslöts om en preliminär ram av 45 milj. kr. under vart och ett av budgetåren. För innevarande budgetår har riksdagen anvisat ett anslag av 65 milj. kr.

I den i januari 1982 avlämnade budgetpropositionen föreslås en ram av 48 milj. kr. för budgetåret 1982/83 för ändamålet samt att outnyttjad del av ramen får utnyttjas under det följande budgetåret. För budgetåren 1983/84

och 1984/85 föreslås preliminära ramar om 38 milj. kr. resp. 29 milj. kr. För nästa budgetår föreslår regeringen ett anslag av 43,4 milj. kr. för lån till experimentbyggnad m. m.

I motion 1547 (m) yrkande 5 föreslås att ramen för nästa budgetår sätts till 38 milj. kr. – en minskning med 10 milj. kr. i förhållande till regeringsförslaget.

Av redovisningen ovan framgår att riksdagen beslutat om en preliminär ram om 45 milj. kr. för nästa budgetår. Detta beslut har legat till grund för den långsiktiga planeringen av verksamheten. Enligt utskottets mening bör riksdagens beslut – även om det som i detta fall gäller en preliminär ram – kunna tjäna som utgångspunkt för myndigheternas planering av verksamhet. Detta är ett av motiven med att lägga fast ramar för flera budgetår framåt i tiden. Att nu, ca ett kvartal före kommande budgetår, föreslå en så stor nedskärning som den som förordas i motionen är inte realistiskt och kan heller inte på sakliga grunder försvaras. Motion 1547 (m) yrkande 5 avstyrks med hänvisning till det anförda.

4.6 Övriga frågor

Vad i motion 2067 (m) yrkande 6 hemställts om förslag om individuell mätning av el och varmvatten i flerbostadshus avstyrks. Frågan utreds av värmemätningsutredningen som beräknas avge sitt betänkande under år 1982. Utredningens förslag och beredningen av det bör avvaktas.

Även vad i motion 1556 (c) föreslagits om att riksdagen bör uttala att energisparlån m. m. skall differentieras med hänsyn till påvisad verkningsgrad och spareffekt avstyrks. Bl. a. bostadsstyrelsen följer kontinuerligt utformningen av stödet. I de nuvarande reglerna för energisparlån anges f. ö. att stöd för värmepumpar utgår med hänsyn till vilken värmefaktor pumpen har dvs. med hänsyn till verkningsgrad.

4.7 Ramar och anslag

I anslutning till behandling av vissa motionsyrkanden ovan har utskottet tillstyrkt vad i regeringsprotokollet föreslagits om ramar och anslag och följaktligen avstyrkt däremot ställda motionsyrkanden.

Även vad i övrigt anförts i budgetpropositionen om ramar och anslag såvitt frågorna behandlas i detta betänkande behandlas tillstyrks.

4.8 Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *uppdelning av beslutsramen på delramar* att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet anförts och avslår motion 1981/82:2004 yrkande 2,

2. beträffande *vissa villkor för installation av direktverkande elvärme* att riksdagen avslår motion 1981/82:655,
3. beträffande *förslag om prövning av kommunala energiplaner* att riksdagen avslår motion 1981/82:1611 yrkande 1,
4. beträffande *energisparmål för kommuner* att riksdagen avslår motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del,
5. beträffande *obligatorisk besiktning m. m.* att riksdagen avslår motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del,
6. beträffande *föreläggande m. m.* att riksdagen avslår motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del,
7. beträffande *räntebidrag m. m. till lån för övergång till nya och förnybara energikällor* att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats och avslår motion 1981/82:2004 yrkande 1,
8. beträffande *lägsta kostnadsgränser för stöd m. m.* att riksdagen avslår motion 1981/82:1547 yrkande 1,
9. beträffande *ramen för beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1547 yrkande 6 a medger att beslut inom en ram av 1 900 000 000 kr. får meddelas under budgetåret 1982/83,
10. beträffande *ramen för beslut om bidrag till kommunerna m. fl. för rådgivnings- och besiktningssverksamhet m. m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1547 yrkande 6 b medger att beslut inom en ram av 148 000 000 kr. får meddelas under budgetåret 1982/83,
11. beträffande *fördelning av bidrag för rådgivnings- och besiktningssverksamhet m. m. till företrädare för vissa fastighetsförvaltare* att riksdagen godkänner vad utskottet anfört,
12. beträffande *anslag till information m. m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1547 yrkande 7 under trettonde huvudtiteln till *Information och utbildning m. m. i energifrågor* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 22 700 000 kr.,
13. beträffande *utvärdering av energisparverksamheten* att riksdagen avslår motion 1981/82:2061 yrkande 3,
14. beträffande *ramen för beslut om lån till experimentbyggande såvitt denna inte behandlas under 15* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1547 yrkande 5 medger att beslut om lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. får meddelas intill ett belopp av 48 000 000 kr. under budgetåret 1982/83 och att outnyttjad del av denna ram får utnyttjas även under budgetåret 1983/84,

15. beträffande *ramen för beslut om lån till experimentbyggande såvitt denna inte behandlats under 14* att riksdagen medger att beslut om lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. under budgetåren 1983/84 och 1984/85 preliminärt får meddelas intill ett belopp av 38 000 000 kr. resp. 29 000 000 kr..
16. beträffande *förslag om individuell mätning* att riksdagen avslår motion 1981/82:2067 yrkande 6.
17. beträffande *differentierade energisparlån* att riksdagen avslår motion 1981/82:1556.
18. beträffande *ramar i övrigt* att riksdagen med bifall till regeringens förslag
 - a. medger att beslut om bidrag till energibesparande åtgärder i statliga byggnader får meddelas inom en ram av 90 000 000 kr. under budgetåret 1982/83.
 - b. medger att anslaget Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. disponeras för forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet inom energihushållningsområdet inom en ram av 42 840 000 kr. under budgetåret 1982/83.
 - c. medger att beslut om bidrag till forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet inom energihushållningsområdet budgetåren 1983/84 och 1984/85 preliminärt får meddelas inom en ram av 33 000 000 kr. resp. 25 000 000 kr..
19. beträffande *anslag* såvitt frågan inte behandlats under 12 att riksdagen med bifall till regeringens förslag under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisar
 - a. till *Lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m.* ett reservationsanslag av 43 400 000 kr.,
 - b. till *Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m.* ett reservationsanslag av 1 100 000 000 kr.

Stockholm den 11 mars 1982

På civilutskottets vägnar
KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m), Oskar Lindkvist (s), Kerstin Ekman (fp), Lars Henrikson (s), Knut Billing (m), Thure Jadestig (s), Sven Eric Åkerfeldt (c), Maj-Lis Landberg (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Dahl (s), Kerstin Andersson i Hjärtum (c), Margareta Palmqvist (s) och Erling Bager (fp).

Reservationer

1. Uppdelning av beslutsramen på delramar

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande som på s. 5 börjar "Utskottet vidhåller" och på s. 6 slutar "det anförda" bort lyda:

Enligt utskottets mening finns inte tillräckliga skäl att dela upp egentliga energihushållningsinsatser och konvertering på skilda program. Uppenbar risk finns för att en sådan uppdelning som får uttryck i skilda ramar kan medföra en felaktig fördelning mellan olika områden. Så kan t. ex. konvertering till inte konkurrenskraftiga energislag komma att inverka menligt på utrymmet för egentliga energihushållningsinsatser. Utskottet kan sålunda inte dela bostadsministrernas uppfattning om att planeringen och uppföljningen skulle underlättas vid en uppdelning av energisparverksamheten i delramar.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *uppdelning av beslutsramen på delramar* att riksdagen med anledning av vad i regeringsprotokollet anförts och med bifall till motion 1981/82:2004 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført,

2. Förslag om prövning av kommunala energiplaner

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Maj-Lis Landberg, Birgitta Dahl och Margareta Palmqvist (alla s) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande som på s. 7 börjar "Utskottet vill" och på s. 8 slutar "tillstyrka motionen" bort lyda:

Riksdagen beslöt på förslag av näringsutskottet år 1981 att ge regeringen till känna att en parlamentarisk kommitté borde tillkallas för att analysera vilka åtgärder som snarast kan vidtas för att säkra kärnkraftens avveckling och ett fortsatt minskat oljeberoende. I ett särskilt yttrande (s) till civilutskottets betänkande CU 1980/81:37 om riktlinjer för energisparverksamheten i byggnader m. m. betonades vikten av att kommittén borde ges direktiv som bl. a. omfattade den kommunala energiplaneringens utformning samt samordningen av denna med kommunernas fysiska planering.

Direktiven för kommittén presenterades i oktober 1981. Utskottet måste dock konstatera att vad som anförts i det ovannämnda särskilda yttrandet om kommunal energiplanering inte omfattas av direktiven. Denna centrala fråga tas emellertid, som framgått ovan, upp i motion 1611 (s). Motiveringen till denna motion återfinns i motion 1609 (s). Som i den senare motionen anförts bör regeringen snarast förelägga riksdagen förslag till lagstiftning om statlig prövning av kommunala energiplaner. Utgångspunkten för prövningen skall

vara riksdagens beslut om ett minskat oljeberoende. Målsättningen för prövningen bör vara att om koleldade anläggningar tillåts även en satsning sker på andra alternativa energislag. Prövningen bör, som motionärerna vidare anför, innebära att innehavaren av energianläggningen måste visa bl. a. att ansträngningar gjorts för att få fram inhemska bränslen i stället för kol samt att det inhemska bränslet inte är en användbar råvara till skogsindustrin.

Vad utskottet anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *förslag om prövning av kommunala energiplaner* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1611 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

3. Energisparmål för kommuner

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Maj-Lis Landberg, Birgitta Dahl och Margareta Palmqvist (alla s) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 8 som börjar "Resultatet av" och slutar "denna del" bort lyda:

Planverkets uppdrag bör snarast redovisas för riksdagen i förening med regeringens uppfattning i frågan. Utskottet förutsätter att de kommunala energisparmålen omfattar såväl energisparmålen på byggnadssidan som mål för övriga energianvändare inom kommunerna. De kommunala energisparmålen bör bestämmas som ett led i en plan för oljeersättning. Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *energiparmål för kommuner* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Obligatorisk besiktning m. m.

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Maj-Lis Landberg, Birgitta Dahl och Margareta Palmqvist (alla s) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande som på s. 8 börjar "Det av" och på s. 9 slutar "det anförda" bort lyda:

Enligt utskottets uppfattning är det motiverat att beslut snarast fattas om att införa obligatorisk besiktning – en besiktning som bör resultera i rekommendationer om energisparåtgärder och om möjliga spareffekter och finansieringsvillkor för den statliga energisparlångivningen. Utskottet finner

det viktigt att EHD:s arbete i frågan intensifieras och att förslag som underlag för kommande beslut presenteras och föreläggs riksdagen snarast.

dels utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *obligatorisk besiktning m. m.* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Föreläggande m. m.

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Maj-Lis Landberg, Birgitta Dahl och Margareta Palmqvist (alla s) anser att

dels det stycke på s. 9 som börjar "Även dessa" och slutar "inte nödvändig" bort lyda:

Som anförs i motion 1609 (s) bör kommunerna få rätt att förelägga fastighetsägare att vidta energisparåtgärder och ges det avgörande inflyttandet över energisparstödets användning. Efter besiktning av bostäder och lokaler kan då kommunen styra stödet till de områden och byggnader där det ger bäst effekt.

dels utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *föreläggande m. m.* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1611 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Räntebidrag m. m. till lån för övergång till nya och förnybara energikällor

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 9 som börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "Motionsyrkandet avstyrks" bort lyda:

Liksom motionärerna anser utskottet att en ändamålsenlig utveckling av energisystemet bäst gagnas av att olika energisparåtgärders verkliga kostnader så långt möjligt får avgöra om investeringen skall komma till stånd. Förslaget i budgetpropositionen om räntebidrag bör avslås.

dels utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *räntebidrag m. m. till lån för övergång till nya och förnybara energikällor* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2004 yrkande 1 inte godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,

7. Lägsta kostnadsgränser för stöd m. m.

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke på s. 10 som börjar "Nu gällande" och slutar "det anförda" bort lyda:

En höjning av kostnadsgränserna till 10 000 kr. kommer att medföra besparingar på statsbudgeten. Som motionärerna anför föreligger inte några svårigheter att få låna belopp upp till denna nivå på den allmänna kreditmarknaden. Utskottet vill för sin del dessutom tillägga att administrationen i samband med ansökan och beviljandet av statliga energisparlån nu har blivit så komplicerad att många fastighetsägare drar sig för att söka stöd. En utflyttning av de mindre lånen på kreditmarknaden kommer att avlasta kommunerna och bostadslänemyndigheterna så att dessa kan ägna mera tid åt de större projekten samt åt mer övergripande bedömningar. I en av bostadsstyrelsen beställd undersökning som gjorts av SIFO visas bl. a. hur genomförda energisparåtgärder i egna hem i maj 1981 finansierats. Av undersökningen framgår att sparåtgärderna till övervägande del finansierats på annat sätt än genom energisparstöd och att denna alternativa finansieringsmöjlighet tycks vara mera allmänt förekommande ju lägre kostnaden för åtgärden är. Motionsförslaget tillstyrks.

dels utskottet under 8 bort hemställa

8. beträffande *lägsta kostnadsgränser för stöd m. m.* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1547 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

8. Ramen för beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m.

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 7 – att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 10 som börjar "Häremot ställs" och slutar "tillstyrks sålunda" bort lyda:

Utskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion 1547 (m) yrkande 1 om höjning av lägsta kostnadsgränser för energisparlån. Detta innebär att ramen för beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m. kan minskas med 855 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Motion 1547 (m) yrkande 6 a tillstyrks.

dels utskottet under 9 bort hemställa

9. beträffande *ramen för beslut om lån till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m.* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:1547

yrkande 6 a medger att beslut inom en ram av 1 045 000 000 kr. får meddelas under budgetåret 1982/83.

9. Ramen för beslut om bidrag till kommunerna m. fl. för rådgivnings- och besiktningsverksamhet m. m.

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 10 som börjar "Utskottet finner" och slutar "yrkande 6 b avstyrks" bort lyda:

Riksdagens beslut förra året innebar att stöd till kommunerna m. fl. för rådgivningsverksamhet m. m. bör utgå med minst 130 milj. kr. per år i en femårsperiod. Utskottet finner, mot bakgrund bl. a. av den statsfinansiella situationen, att inte tillräckliga skäl föreligger att höja ramen enligt förslaget i budgetpropositionen. Genom en omprioritering av olika delar av de bidrag som finansieras inom den nu behandlade ramen bör det vara möjligt att tillgodose även det nytillkommande behov som nu förs fram i budgetpropositionen nämligen att lämna stöd till de större fastighetsförvaltarnas rådgivningsverksamhet. Motion 1547 (m) yrkande 6 b tillstyrks med hänvisning till det anförda.

dels utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande *ramen för beslut om bidrag till kommunerna m. fl. för rådgivnings- och besiktningsverksamhet m. m.* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:1547 yrkande 6 b medger att beslut inom en ram av 130 000 000 kr. får meddelas under budgetåret 1982/83,

10. Anslag till information

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Utöver den" och slutar "bör frångås" bort lyda:

I enlighet med förslaget i motion 1981/82:1547 (m) yrkande 7 bör anslaget till information m. m. minskas med 10 milj. kr. under nästa budgetår. Det bör ankomma på regeringen att göra den närmare fördelningen av anslaget på olika delområden.

dels utskottet under 12 bort hemställa

12. beträffande *anslag till information m. m.* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:1547 yrkande 7 under trettonde huvudtiteln till *Information och utbildning m. m. i energifrågor* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 12 700 000 kr..

11. Utvärdering av energisparverksamheten

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Som framgått" och slutar "Motionsyrkandet avstyrks" bort lyda:

En fristående utvärdering av den hittillsvarande energisparverksamheten framstår som i hög grad motiverad, både såvitt avser omfattningen av verksamheten och den administrativa utformningen av densamma. Verksamheten i nuvarande utformning har nu pågått i ca fem år och som ett komplement för att ge ytterligare kunskap om stödsatsernas hittillsvarande och framtida utformning bör den i motion 1981/82:2061 (m) yrkande 3 begärda utvärderingen genomföras.

dels utskottet under 13 bort hemställa

13. beträffande *utvärdering av energisparverksamheten* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2061 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Ramen för beslut om lån till experimentbyggande

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels det stycke i utskottets betänkande på s. 12 som börjar "Av redovisningen" och slutar "det anförda" bort lyda:

Förslaget i motion 1981/82:1547 (m) yrkande 5 tillstyrks. Det bör vara möjligt att även med en minskning av anslaget till experimentbyggande inom energiområdet bedriva en meningsfull verksamhet.

dels att utskottet under 14 bort hemställa

14. beträffande *ramen för beslut om lån till experimentbyggande såvitt denna inte behandlas under 15* att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:1547 yrkande 5 medger att beslut om lån till experimentbyggande inom energiområdet m. m. får meddelas intill ett belopp av 38 000 000 kr. under budgetåret 1982/83 och att outnyttjad del av denna ram får utnyttjas även under budgetåret 1983/84.